

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.5.2.2023

Pani
Paula Lis-Sołoducho
Dyrektor
Narodowy Instytut Muzyki i Tańca
ul. Tamka 3
00-349 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/024 Fundusz Wsparcia Kultury

**Tekst zmieniony zgodnie z uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izby Kontroli z dnia 1 marca 2024 r. znak KPK-KPO.441.15.2024**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Narodowy Instytut Muzyki i Tańca ¹ , ul. Tamka 3, 00-349 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paula Lis-Sołoducha, Dyrektor Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca ² , od 1 maja 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Katarzyna Meissner, Dyrektor Instytutu Muzyki i Tańca od 9 kwietnia 2020 r. do 31 października 2022 r. Lech Dzierżanowski, p.o. Dyrektora Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca od 1 listopada 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja zadań w ramach Funduszu Wsparcia Kultury ³ i sprawowanie nadzoru nad sposobem wykorzystywania i rozliczenia przez Beneficjentów przekazanych środków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (z uwzględnieniem wytworzonych dokumentów i podjętych działań przed i po tym okresie, o ile mają wpływ na ocenę kontrolowanej działalności).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1) Aleksandra Górska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/40/2023 z 28 września 2023 r. 2) Marcel Knyżewski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/38/2023 z 28 września 2023 r. 3) Łukasz Salamon, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/39/2023 z 28 września 2023 r.

(akta kontroli str.1-3)

¹ Dalej: Instytut lub NIMiT; zarządzeniem Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 11 maja 2021 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie utworzenia i nadania statutu Instytutu Muzyki i Tańca w Warszawie oraz nazwę Instytutu Muzyki i Tańca w Warszawie (Dz. Urz. MKDniS poz. 37), które weszło w życie z dniem 12 maja 2021 r., Instytut nosi nazwę Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

² Dalej: Dyrektor lub Dyrektor NIMiT (w tym również p.o. Dyrektora Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca oraz Dyrektor Instytutu Muzyki i Tańca).

³ Nazwa przyjęta do zdefiniowania pomocy finansowej skierowanej do sektora kultury, udzielonej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 września 2020 r. w sprawie wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca (Dz. U. poz. 1729). Dalej: FWK.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Narodowy Instytut Muzyki i Tańca w Warszawie realizował zadania związane ze wsparciem finansowym z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19⁶ podmiotów prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie muzyki lub tańca. Dyrektor Instytutu sprawował nadzór nad sposobem wykorzystywania i rozliczenia przez beneficjentów przekazanych środków, w szczególności poprzez zlecenie kontroli prawidłowości wydatkowania wsparcia. Jednak w sposobie organizacji zadań w zakresie: ogłoszenia o naborze, oceny wniosków, przyznawania ostatecznej wysokości wsparcia finansowego, zawierania umów i ich rozliczania, informowania o udzielonej pomocy publicznej oraz ewidencji przebiegu spraw i ich archiwizacji stwierdzono nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wskazał Instytut do realizacji zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 września 2020 r. w sprawie wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturową w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca⁷. Na ten cel Minister⁸ przekazał 247 506,3 tys. zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Instytut w ramach powierzonego zadania w 2020 r. zawarł łącznie 1 567 umów z beneficjentami FWK na łączną kwotę 241 920,1 tys. zł. Na 1 grudnia 2023 r. (dzień zakończenia czynności kontrolnych) nie dokonał rozliczenia ośmiu umów na łączną kwotę 2 306,8 tys. zł.

Instytut niezgodnie z rozporządzeniem w sprawie wsparcia w jednym przypadku przekazał środki finansowe w 2021 r. w kwocie 12,4 tys. zł na pokrycie kosztów personelu pracującego na rzecz instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego lub projektu, pomimo finansowania lub refinansowania wydatków ponoszonych w okresie od dnia 12 marca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. oraz w jednym przypadku zatwierdził informację o wykorzystaniu udzielonego wsparcia zawierającą wydatki poniesione niezgodnie z przeznaczeniem.

W latach 2021-2022 Instytut nie podejmował skutecznych działań w celu wyegzekwowania od beneficjentów należnych Instytutowi odsetek z tytułu zwrotu niewykorzystanych środków udzielonego wsparcia. Instytut zawarł z beneficjentami 16 porozumień na łączną kwotę 809,9 tys. zł, w których nie określił sposobu naliczania odsetek m.in. z tytułu przekazania rozliczenia po terminie lub stwierdzenia wykorzystania udzielonego wsparcia niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania wsparcia nienależnie lub w nadmiernej wysokości, co było niezgodne z art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁹.

Instytut opublikował ogłoszenie o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej Instytutu Muzyki i Tańca z zachowaniem terminu wskazanego w rozporządzeniu w sprawie wsparcia. Jednak załączony do ogłoszenia wzór umowy o wsparcie nie był zgodny ze wzorem opracowanym przez Instytuty i zatwierdzonym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568 ze zm.) w Banku Gospodarstwa Krajowego tworzy się Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327 ze zm.).

⁷ Dz.U. poz. 1729, dalej: rozporządzenie w sprawie wsparcia.

⁸ Dalej: Minister; w okresie od 6 października 2020 r. do 25 października 2021 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

⁹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

Dyrektor Instytutu nie zapewnił w latach 2020-2022 odpowiedniej ewidencji i przechowywania przebiegu, załatwiania i rozstrzygania spraw dotyczących przyznania środków wsparcia finansowego udzielonego w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 i ich zgodnego z przepisami zarchiwizowania, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach¹⁰. Dotyczyło to w szczególności procesu eksportu i archiwizacji danych z serwisu internetowego fwk.witkac.pl po zakończeniu umowy z wykonawcą - firmą Witkac sp. z o.o. z siedzibą w Słupsku, czego skutkiem była bezpowrotna utrata części informacji, dokumentów oraz danych¹¹.

W działalności Instytutu stwierdzono nieprawidłowości polegające na niewyznaczeniu przewodniczącego zespołów, co było niezgodne z § 7 ust. 9 regulaminu wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19¹².

W Instytucie prowadzono wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową środków finansowych Ministra otrzymanych na realizację zadania, tj. na pokrycie kosztów związanych z obsługą organizacyjno-finansową wniosków w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

Instytut w latach 2021-2022 prowadził kontrole beneficjentów w zakresie prawidłowości wydatkowania przez nich środków z Funduszu Wsparcia Kultury. Dyrektor Instytutu zlecił łącznie 313 kontroli beneficjentów (20% którym udzielono wsparcia).

Instytut nieterminowo sporządzał informacje o udzielonej pomocy publicznej z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za pośrednictwem aplikacji SHRIMP¹³, które są publikowane w systemie SUDOP¹⁴. Instytut nie dochował należytej staranności, aby wprowadzenie danych następowało z zachowaniem siedmiodniowego terminu od dnia uzyskania uprawnienia dostępu do aplikacji, co było niezgodne z § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych¹⁵.

Pozostałe nieprawidłowości dotyczyły dokonywania poza trybem przewidzianym w regulaminie wsparcia zmian wysokości wsparcia dla beneficjentów poprzez zmianę wnioskowanej kwoty wsparcia oraz nieopatrywania dowodów księgowych klauzulą o płatności ze środków dotacji wymaganą w umowach dotacji udzielonych Instytutowi przez Ministra.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm., dalej: ustawa o archiwach.

¹¹ Takich jak: potwierdzenie daty złożenia wniosku przez wnioskodawcę, pierwsze i poprawione wersje wniosków, informacje lub korespondencja o dokonanych korektach karty ocen ekspertów dla każdego wniosku, listy rankingowe, informacje o pozytywnej/negatywnej ocenie wniosku oraz wysokości przyznanego wsparcia przekazywane do beneficjenta, pierwotne wersje informacji o sposobie wykorzystania przyznanego wsparcia (rozliczenia) i dacie ich wpływu do Instytutu oraz prowadzonej korespondencji w zakresie korekty rozliczeń, korespondencja dot. konieczności dokonania korekty w rozliczeniach, informacja o zatwierdzeniu rozliczenia i dacie jej przekazania do beneficjentów.

¹² Dalej: regulamin wsparcia.

¹³ System Harmonogramowania, Rejestracji i Monitorowania Pomocy Publicznej.

¹⁴ SUDOP - System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej - <https://sudop.uokik.gov.pl>.

¹⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 1871 ze zm. Dalej rozporządzenie w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja zadań w ramach Funduszu Wsparcia Kultury i sprawowanie nadzoru nad sposobem wykorzystywania i rozliczenia przez Beneficjentów przekazanych środków

Opis stanu faktycznego

Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 został utworzony na podstawie ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw¹⁷. Na podstawie upoważnienia w art. 65 ust. 29 ww. ustawy, Rada Ministrów wydała rozporządzenie z dnia 30 września 2020 r. w sprawie wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie teatru, muzyki i tańca.

W dniu 7 października 2020 r. Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu¹⁸ upoważnił Panią Katarzynę Meissner, Dyrektora Instytutu Muzyki i Tańca, do przyjmowania i oceny wniosków o udzielenie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wsparcia finansowego w dziedzinie muzyki lub tańca, o którym mowa w art. 65 ust. 29 ustawy o zmianie ustawy o COVID-19, podejmowania decyzji o udzieleniu wsparcia, zawierania umów z beneficjentami, ich rozliczania oraz kontrolowania beneficjentów. Jednocześnie Minister upoważnił Dyrektora Instytutu do zaciągania zobowiązań i realizacji wydatków zgodnie z przyjętym harmonogramem i do wysokości budżetu określonego dla Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych.

Na dzień 1 grudnia 2023 r. Dyrektora Instytutu, Pani Paula Lis-Sołoducha nie dysponowała imiennym upoważnieniem w zakresie realizacji obowiązku rozliczenia beneficjentów FWK. Dyrektora Instytutu wyjaśniła, że w ocenie Instytutu upoważnienie 2/U/2020 z 7 października 2020 r., w którym Instytut został wskazany do realizacji zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 30 września 2020 r. w sprawie wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca w należyty sposób potwierdza umocowanie Instytutu do realizacji wskazanych powyżej zadań i w związku z tym Instytut nie zwracał się do Ministra o zmianę upoważnienia.

(akta kontroli str. 46-60, 751-753, 4908-4911)

Zasady rozdziału i przekazywania wsparcia pochodzącego ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla samorządowych instytucji artystycznych¹⁹, organizacji pozarządowych²⁰ prowadzących działalność w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca oraz przedsiębiorców²¹ prowadzących działalność gospodarczą w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, w tym usług wspomagających tę działalność przez organizację zaplecza technicznego oraz zakres, sposób i termin przedstawiania informacji o wykorzystaniu udzielonego wsparcia finansowego oraz sposób udzielania wsparcia określało rozporządzenie w sprawie wsparcia.

¹⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 658, ze zm.; dalej: ustawa o zmianie ustawy o COVID-19.

¹⁸ Upoważnieniem nr 2/U/2020, znak: DIK-WIA.400.360.2020.WŚ.

¹⁹ Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2020 r. poz. 194, ze zm.).

²⁰ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571).

²¹ Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 ze zm.).

W dniu 1 grudnia 2020 r.²² Dyrektor Instytutu wystąpił do Ministra z zapotrzebowaniem na środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 247 506,3 tys. zł. Środki we wnioskowanej wysokości wpłynęły na wydzielony rachunek Instytutu 11 grudnia 2020 r. Wyплаты środków na konta beneficjentów rozpoczęły się 11 grudnia 2020 r., a zakończyły się 31 grudnia 2020 r. W 2020 roku Instytut zawarł łącznie 1 567 umów z beneficjentami FWK na łączną kwotę 241 920,1 tys. zł, z czego:

- 56 umów na kwotę 34 769,9 tys. zł z samorządowymi instytucjami artystycznymi, co stanowiło 14,37% przyznanego wsparcia ogółem;
- 182 umowy na kwotę 15 966,7 tys. zł z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, co stanowiło 6,60% przyznanego wsparcia ogółem;
- 320 umów na kwotę 51 067,9 tys. zł z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, co stanowiło 21,10% przyznanego wsparcia ogółem;
- 1 009 umów na kwotę 140 115,6 tys. zł z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w zakresie usług wspomagających ww. działalności poprzez organizację zaplecza technicznego, co stanowiło 57,93% przyznanego wsparcia ogółem.

W przypadku jednego²³ beneficjenta środki finansowe zostały przekazane 4 stycznia 2021 r., co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Pozostałe nierozdysponowane środki, znajdujące się na dzień 31 grudnia 2020 r. na rachunku bankowym Instytutu w kwocie 5 618,0 tys. zł, zostały ujęte jako pozostałe zobowiązania i stanowiły zobowiązanie Instytutu wobec Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Była Główna Księgowa Instytutu wyjaśniła, że Instytut był w stałym kontakcie z Główną Księgową budżetu Ministerstwa, a także pracownikami nadzorującymi jednostkę i posiadał wiedzę o stanie nierozdysponowanych środków na rachunku FWK. Wyjaśniła również, że korespondencja w powyższej sprawie odbywała się telefonicznie i mailowo.

(akta kontroli str. 739, 755-784, 4818-4820, 4829-4831, CD: 1207-1208)

W Instytucie do 31 grudnia 2020 r. dokonano pięciu²⁴ przelewów zdublowanych na łączną kwotę 484,4 tys. zł oraz wykonano dwa²⁵ przelewy omyłkowe na kwotę 121,7 tys. zł. W pierwszych pięciu przypadkach beneficjenci dokonali zwrotu całości omyłkowo otrzymanych środków, zaś w drugim przypadku jeden²⁶ dokonał zwrotu błędnie wykonanego przelewu w 2020 r. w drugim²⁷ przypadku beneficjent złożył rezygnację, na podstawie której dokonał pełnego zwrotu przekazanych środków FWK.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że nie jest w stanie zidentyfikować sposobu i terminów zdiagnozowania błędnych operacji na rachunku bankowym. Poinformowała, że obecnie Instytut nie jest w stanie zidentyfikować metodologii postępowania w celu odzyskania nienależnie przekazanych środków w poszczególnych przypadkach, jednak najczęściej był to kontakt bezpośredni pracowników Instytutu z beneficjentem.

²² Znak: DS.BP.311-2.12/20-3.

²³ Dotyczy beneficjenta The Tree Off Art Marek Całka, zwrot środków finansowych nastąpił 25 stycznia 2021 r.

²⁴ Dotyczy beneficjentów: Fundacja Elementum Art. (kwota: 156,9 tys. zł), Sąbutki Production Antoni Sobucki (kwota: 135,4 tys. zł), Event Studio Kowalewski Bręś spółka jawna (kwota: 99,2 tys. zł), Majjwerr s.c. Aneta Siemińska-Draje (kwota: 79,5 tys. zł), Wytwórnia Zdarzeń Sonokietycznych (kwota: 13,4 tys. zł).

²⁵ Dotyczy beneficjentów: SBM SOUND BOGDAN MASŁOWSKI (kwota: 86,1 tys. zł) oraz The Tree Off Art Marek Całka (kwota: 35,6 tys. zł).

²⁶ Dotyczy beneficjenta SBM SOUND BOGDAN MASŁOWSKI, zwrot środków finansowych nastąpił 22 grudnia 2020 r. w wyniku rozwiązania umowy.

²⁷ Dotyczy beneficjenta oraz The Tree Off Art Marek Całka, zwrot środków finansowych nastąpił 25 stycznia 2021 r. w wyniku rozwiązania umowy.

Była Główna Księgową Instytutu wyjaśniła, że dyspozycje przelewów dla beneficjentów FWK dokonywała na podstawie upoważnienia była Dyrektor Instytutu. Wyjaśniła również, że za weryfikację merytoryczną i finansową dokumentów odpowiedzialny był zespół FWK.

(akta kontroli str. 743-744, 802-805, CD: 1207-1208)

W latach 2021-2022 Instytut dokonał rozliczenia 1 558 (99,4%) umów na łączną kwotę 235 846,8 tys. zł, z czego:

- 56 umów na kwotę 34 525,5 tys. zł z samorządowymi instytucjami kultury, co stanowiło 99,3% udzielonego wsparcia dla tych podmiotów;
- 182 umów na kwotę 15 766,3 tys. zł z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, co stanowiło 98,7% udzielonego wsparcia dla tych podmiotów;
- 318 umów na kwotę 50 117,3 tys. zł z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca, co stanowiło 98,2% udzielonego wsparcia dla tych podmiotów;
- 1002 umowy na kwotę 135 437,6 tys. zł z przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w zakresie usług wspomagających ww. działalności poprzez organizację zaplecza technicznego, co stanowiło 96,7% udzielonego wsparcia dla tych podmiotów.

Instytut dokonał zwrotu środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na rachunek pomocniczy Ministerstwa w łącznej kwocie 9 300,0 tys. zł, tj.: w dniu 5 sierpnia 2021 r. Instytut dokonał zwrotu w kwocie 5 621,3 tys. zł tytułem zwrotu nierozdysponowanych środków i ponadto 3 678,7 tys. zł tytułem zwrotu środków otrzymanych od beneficjentów w wyniku przeprowadzonych rozliczeń²⁸, co stanowiło 97,5% wszystkich zwrotów przekazanych przez beneficjentów, z czego:

- w 2021 r. dokonano zwrotu kwoty 3 084,3 tys. zł;
- w 2022 r. dokonano zwrotu kwoty 419,8 tys. zł;
- w 2023 r. dokonano zwrotu kwoty 174,6 tys. zł²⁹.

(akta kontroli str. 1994-2027, 2113-2168)

W latach 2021-2023 Instytut dokonał zwrotu środków w łącznej wysokości 80,3 tys. zł na rzecz 18 beneficjentów tytułem nadpłaconych środków finansowych, w tym:

- 15 beneficjentom na łączną kwotę 63,9 tys. zł tytułem korekty złożonego rozliczenia środków finansowych FWK;
- trzem³⁰ beneficjentom na łączną kwotę 16,4 tys. zł tytułem błędnego dokonania zwrotu środków finansowych FWK.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że część zwróconej przez beneficjentów kwoty była nadpłatą. Podkreśliła również, że wystąpiły przypadki, w których rozliczenie wstępne, po którym następował zwrot środków do Instytutu, różniło się od rozliczenia końcowego. Nadpłaty zostały zwrócone przez Instytut na konta beneficjentów. Dyrektor Instytutu wyjaśniła również, że rozliczenie wstępne to rozliczenie składane przez beneficjentów do systemu Witkac, które nie zostało jeszcze zaakceptowane przez specjalistów do obsługi FWK z Instytutu. Instytut nie dokonywał żadnych korekt w rozliczeniach wstępnych. Beneficjenci byli wzywani do zamieszczania skorygowanego rozliczenia w systemie Witkac w przypadku błędów takich jak: nazwa beneficjenta niezgodna z CEIDG, brak daty, brak numeru dokumentu, brak opisu wydatku, za mało precyzyjny opis wydatku, błędy w kwotach brutto, netto i podatku od towarów i usług (VAT), nieprawidłowa data poniesienia wydatku bądź refundacji,

²⁸ Podana kwota obejmuje również odsetki i kary umowne.

²⁹ Stan na dzień 2 listopada 2023 r.

³⁰ Dotyczy umowy nr 483/FWK/IT/2020, 489/FWK/IT/2020 oraz 2098/FWK/IT/2020.

błędna kategoria wydatków, błędny układ dokumentów w zestawieniu, brak pozycji „razem”, oraz wiele innych błędów.

(akta kontroli str. 939-943)

Na dzień 6 października 2023 r. Instytut nie dokonał rozliczenia ośmiu³¹ umów na łączną kwotę 2 306,8 tys. zł. Dyrektor Instytutu poinformowała, że działania zmierzające do rozliczenia umów mogły zostać zintensyfikowane po wejściu w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego³², które odwołuje stan zagrożenia epidemicznego. Do tego czasu Instytut prowadził m.in. działania takie jak: wezwanie beneficjentów do skorygowania sprawozdania, zwrotu części kwoty udzielonego wsparcia, wysyłano zawiadomienia do Izby Administracji Skarbowej, celem spowodowania wszczęcia kontroli w przedmiocie prawidłowości wydatkowania wsparcia finansowego przez beneficjentów, kierowano oświadczenia o wypowiedzeniu umowy oraz wskazywano na finalizujące się prace nad pozwami przeciwko beneficjentom. W jednym³³ przypadku Instytut wystosował wniosek o przystąpienie do postępowania sądowego, tj. stwierdzenie nabycia spadku. Postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 7 września 2023 r. Instytut został dopuszczony do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania.

(akta kontroli str. 745-750)

Instytut, 13 listopada 2020 r., zwrócił się do Banku Gospodarstwa Krajowego z wnioskiem m.in. o zmianę zakresu udostępnionych usług bankowości elektronicznej, tj. dodanie nowego rachunku bankowego do obsługi FWK. Zgodnie z dyspozycją złożoną 13 listopada 2020 r. rachunek ten podlegał konsolidacji finansów publicznych. Stosownie do przedłożonej w dniu 4 grudnia 2020 r. informacji Naczelnika Wydziału Finansowania i Sprawozdawczości Budżetu Resortu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego rachunki pomocnicze Instytutów w Banku Gospodarstwa Krajowego do wypłaty dofinansowania ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 nie powinny być konsolidowane. W następstwie powyższego, Instytut w dniu 4 grudnia 2020 r. zwrócił się ponownie do Banku Gospodarstwa Krajowego z prośbą o wycofanie wcześniejszej dyspozycji i zamianę rachunku z podlegającego konsolidacji finansów publicznych na rachunek niepodlegający konsolidacji finansów publicznych.

W okresie od 11 grudnia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. Bank Gospodarstwa Krajowego na podstawie § 4 ust. 1 załącznika do umowy ramowej z dnia 6 listopada 2019 r. określającego warunki otwierania prowadzenia rachunków bankowych/autoinwestycji z dnia 29 września 2020 r. w imieniu Instytutu dokonywał autoinwestycji środków zgromadzonych na rachunku bankowym za pomocą lokowania ich na tzw. overnight. Do 31 grudnia 2020 r. łącznie utworzono 14 lokat typu overnight o zerowym oprocentowaniu. Z tego tytułu do 11 października 2021 r. Instytutu nie otrzymywał odsetek z tytułu autoinwestowania. Na rachunku pomocniczym Instytutu FWK po dniu 11 października 2021 r. występowały przychody z tytułu założenia autoinwestycji na tzw. lokatach overnight. Łączna kwota przychodów z tego tytułu na dzień 29 listopada 2023 r. wyniosła 305,19 zł, nominalnie (z uwzględnieniem kosztów bankowych)

³¹ Dotyczy umów zawartych z: 2P DESIGNE SP. Z O.O. (kwota udzielonego wsparcia 11,5 tys. zł), ACTION GROUP SP. Z O.O. (kwota udzielonego wsparcia 292,1 tys. zł), FIRMA HANDLOWO USŁUGOWA DRIVE ANGELIKA DĄBROWSKA (kwota udzielonego wsparcia 513,7 tys. zł), GRZEGORZ KOWAL BSE (kwota udzielonego wsparcia 31,1 tys. zł), MUSIC COMPANY SP. Z O.O. SP. K. (kwota udzielonego wsparcia 622,4 tys. zł), REC-LIVE TOMASZ LIPIŃSKI (kwota udzielonego wsparcia 246,3 tys. zł), SIZAR DOMINIK BIAŁY (kwota udzielonego wsparcia 8,3 tys. zł) oraz TRINITY MEDIA ENTERTAINMENT DEVELOPMENT (kwota udzielonego wsparcia 581,4 tys. zł).

³² Dz.U. poz. 1118.

³³ Dotyczy beneficjenta REC-LIVE Tomasz Lipiński.

177,09 zł. Nominalne oprocentowanie autoinwestycji w okresie od 11 października 2021 r. wahało się na średnim poziomie około 0,52% w stosunku rocznym.

Dyrektor Instytutu wskazała, że zgodnie z ostatnią dyspozycją złożoną w Banku Gospodarstwa Krajowego – rachunek pomocniczy Instytutu do celów FWK nie podlegał konsolidacji finansów publicznych, w związku z tym środki zgromadzone na rachunku w latach 2020 – 2022 nie podlegały automatycznemu inwestowaniu w rozumieniu § 4 ust. 1 załącznika określającego warunki otwierania i prowadzenia rachunków bankowych/autoinwestycji z 29 września 2020 r. Była Główna Księgowa Instytutu wyjaśniła, że co do zasady wszystkie przychody zwracane były do Ministerstwa, z wyjątkiem sytuacji, w których Instytut otrzymał pisemną zgodę na ich zatrzymanie i przeznaczenie na cele statutowe. Wyjaśniła również, że w kwestii autoinwestycji nie pamięta czy rachunek pomocniczy dedykowany na środki FWK podlegał owym inwestycjom.

(akta kontroli str. 812-817, 4818-4820, 4829-4831)

Ogłoszenie o naborze wniosków o udzielenie wsparcia finansowego ze środków Funduszu Wsparcia Kultury zostało opublikowane w dniu 8 października 2020 r. na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca w formie ogłoszenia o naborze wniosków. Ogłoszenie zostało opublikowane wspólnie przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie³⁴ i Narodowy Instytut Muzyki i Tańca. Wnioskodawcy mogli składać wnioski o udzielenie wsparcia do dnia 21 października 2020 r. – ustalona data końcowa pozwalała na zachowanie 14 dniowego terminu od momentu publikacji, co było zgodne z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wsparcia. Wnioski były składane za pośrednictwem systemu informatycznego znajdującego się pod adresem fwk.witkac.pl dostarczanego przez firmę Witkac sp. z o.o. w ramach zawartej umowy trójstronnej z Instytutem Teatralnym oraz Narodowym Instytutem Muzyki i Tańca.

Przedstawiona w trakcie kontroli NIK dokumentacja nie pozwala na jednoznaczne potwierdzenie liczby złożonych wniosków oraz terminów ich wpływu, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ogłoszenie o naborze zawierało informacje wskazane w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wsparcia. Załącznikami do ogłoszenia był regulamin wsparcia, oświadczenie o bezstronności, wzór umowy o wsparcie oraz kryteria oceny. Regulamin wsparcia wraz z załącznikami został opracowany przez NIMiT i Instytut Teatralny. Instytuty w dniu 6 października 2020 r. zwróciły się do Ministra o zatwierdzenie dokumentu. Minister zatwierdził regulamin i załączniki w dniu 7 października 2020 r., co było zgodne z § 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wsparcia.

W ogłoszeniu umieszczono również informacje o planowanym podziale środków FWK do wysokości 400 mln zł na poszczególne grupy beneficjentów tj.: samorządowe instytucje artystyczne – 200 mln zł (50%); organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca – 150 mln zł (37,5%) i przedsiębiorcy świadczący usługi wspomagające działalność w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca poprzez organizację zaplecza technicznego – 50 mln zł (12,5%).

(akta kontroli str. 4-322, 948-949, 955-1619, 2566-2698, 2729-2731)

Wzór umowy o wsparcie, stanowiący załącznik do regulaminu, który został opublikowany 8 października 2020 r. w Biuletynie Informacji Publicznej NIMiT różnił

³⁴ Dalej: IT lub Instytut Teatralny.

się od umowy zawieranej z beneficjentami, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4-322, 948-949, 2566-2698)

Kryteria oceny wniosku o wsparcie, stanowiące załącznik do regulaminu wsparcia zostały oparte o trzy grupy potencjalnych wnioskodawców, tj. samorządowe instytucje artystyczne, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorców. Wniosek o wsparcie w każdej grupie mógł maksymalnie uzyskać 100 pkt., wspólne dla wszystkich grup określono dwa kryteria, które jako jedyne podlegały ocenie ekspertów i możliwe było w ich ramach uzyskanie maksymalnie 30 pkt., tj. 0-20 pkt. za „Prawidłowość przeznaczenia kwoty wsparcia finansowego”³⁵ oraz 0-10 pkt. za „Wpływ wsparcia finansowego na lokalną społeczność”³⁶.

Pozostałe 70 pkt. wynikało z automatycznych wyliczeń dokonanych na podstawie danych we wniosku oraz przyporządkowanej punktacji w zależności od osiągniętego wyniku.

(akta kontroli str. 4-322)

W dniu 13 listopada 2020 r. została opublikowana na stronie internetowej MKiDN lista beneficjentów wsparcia Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że pierwotna lista beneficjentów została ogłoszona 13 listopada 2020 r.³⁷, jednak w wyniku powstałych wątpliwości MKiDN zaleciło ponowną weryfikację przyznanych dofinansowań. Instytut nie posiada korespondencji w tej sprawie z MKiDN. Według wyjaśnień Dyrektor Instytutu wszelkie uzgodnienia były przekazywane telefonicznie lub podczas spotkań w formule online. W wyniku weryfikacji dołączono do listy beneficjentów spółki cywilne oraz zmieniono wysokość wsparcia poszczególnym beneficjentom.

Pierwotnie opublikowana lista beneficjentów zawierała wyższe kwoty wsparcia dla wszystkich beneficjentów niż kwoty ostatecznie przyznane. Różnice w kwotach wynosiły od 1 do 79%, a łącznie zmniejszono kwoty wsparcia o 18 836,4 tys. zł. Jednocześnie przyznane kwoty były zgodne z tymi, które były podane we wnioskach po korekcie. Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że zmiany wysokości wsparcia zostały dokonane w wyniku ustaleń pomiędzy dyrekcją Instytutu a kierownictwem MKiDN. Przepisy nie precyzowały sposobu podejmowania decyzji przez Dyrektora. Po stronie Instytutu – jak wyjaśniła - nie jest obecnie możliwe określenie jak wyglądał algorytm przyznania ostatecznej kwoty wsparcia. Ponadto wyjaśniła, że zmian poszczególnych kwot wydatków we wnioskach dokonywali beneficjenci, po odblokowaniu odpowiednich komórek w systemie Witkac i miało to miejsce po 21 października, a przed datą wygenerowania umowy. Dokładne daty nie są znane z powodu braku dostępu do systemu Witkac. W toku kontroli ustalono, że beneficjenci otrzymywali informację dotyczącą zmiany wartości wnioskowanej kwoty bez podania przyczyny. Przykładowo, jak wskazał jeden z beneficjentów zmiana dotyczyła wartości wnioskowanej kwoty z 750,9 tys. zł na 615,8 tys. zł. Według Dyrektora NIMIT, zmian w wysokości przyznanego wsparcia dokonano w trakcie uzgodnień pomiędzy ówczesną Dyrekcją Instytutu a Ministerstwem.

Po stronie NIMIT odnotowano dwie skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego dotyczące odmowy udostępnienia informacji publicznej w zakresie

³⁵ W ramach kryterium ocenie podlegało planowane przeznaczenie środków, ze wskazaniem rodzaju wydatków oraz kwot wydatków (ocena zgodności Wsparcia finansowego udziela się na koszty kwalifikowalne, o których mowa w art. 53 ust. 5 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, Dz. U. UE L 187/1, ze zm.). Weryfikacja kryterium na podstawie informacji opisowych podanych we wniosku.

³⁶ W ramach kryterium ocenie podlegał wpływ otrzymanego wsparcia finansowego na lokalną społeczność. Weryfikacja kryterium na podstawie informacji opisowych podanych we wniosku.

³⁷ Na pierwotnej liście znajdowało się 1529 podmiotów składających wnioski do NIMIT o łącznej kwocie wsparcia 266 334,1 tys. zł.

przeprowadzonego naboru wniosków o udzielenie wsparcia finansowego z FWK. Jedna z tych skarg została przez NIMiT uznana za uzasadnioną. W drugim przypadku NIMiT wystąpił do Naczelnego Sądu Administracyjnego ze skargą kasacyjną.

(akta kontroli str. 2729-2731, 2813, 2169-2185, 4895-4896)

W Instytucie nie powołano w sposób formalny zespołu ekspertów, który zgodnie z § 7 ust. 5 regulaminu wsparcia powinien zostać powołany przez dyrektora państwowej instytucji kultury. Stosownie do § 7 ust. 7 i 8 regulaminu wsparcia, w przypadku zaistnienia prawdopodobieństwa konfliktu interesów każdy członek zespołu ekspertów był zobowiązany do zgłoszenia tego faktu dyrektorowi państwowej instytucji kultury, który podejmuje decyzję o wyłączeniu członka zespołu ekspertów.

Była Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że decyzja w sprawie powołania zespołu ekspertów bezspornie została podjęta, a konsekwencją tej decyzji było zawarcie umów z konkretnymi osobami. Wyjaśniła ponadto, że powołanie zespołu ekspertów, tzn. wyznaczenie grupy ekspertów do wykonania zadań merytorycznych w projekcie miało miejsce zgodnie z postanowieniami regulaminu wsparcia.

Z dziewięcioma osobami zostały zawarte umowy o świadczenie usług polegających na rozpatrywaniu oraz dokonywaniu oceny wniosków składanych przez podmioty zainteresowane pozyskaniem wsparcia. Każdy z członów zespołu ekspertów złożył deklarację o bezstronności zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 2 do regulaminu wsparcia. Pięć umów nie posiadało daty ich podpisania. Do współpracy eksperckiej nabór prowadzono poprzez kierowanie indywidualnych zaproszeń do osób poważanych w środowisku artystycznym.

(akta kontroli str. 418-528)

Eksperci zostali podzieleni na trzy podzespoły. Ocena wniosków miała charakter indywidualnej pracy eksperta oceniającego aplikację poprzez system informatyczny.

Zgodnie z § 7 ust. 9 regulaminu wsparcia każdy wniosek powinien zostać oceniany w podzespołach składających się z trzech członków Zespołu ekspertów, spośród których Dyrektor powinien wybrać przewodniczącego. Nie wybierano przewodniczącego podzespołów, co stanowiło naruszenie regulaminu wsparcia – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dwóch ekspertów zgłosiło Dyrektorowi Instytutu potencjalny konflikt interesów w stosunku do trzech wnioskodawców. Według wyjaśnień Dyrektor NIMiT eksperci zgłaszający potencjalny konflikt interesów nie wzięli udziału w ocenie wniosków, do których zgłosili potencjalny konflikt interesów. Jednocześnie przedłożona w trakcie kontroli NIK dokumentacja nie pozwala na weryfikację wystąpienia potencjalnego konfliktu interesów, ponieważ lista wniosków ocenionych przez podzespoły ekspertów, według wyjaśnień Dyrektor NIMiT, nie jest możliwa do odtworzenia. Wnioski były przydzielane poszczególnym osobom losowo przez system Witkac. Po zakończeniu współpracy z dostawcą usług cyfrowych, według wyjaśnień Dyrektor NIMiT, Instytut nie posiada danych dotyczących tego, jakie wnioski przydzielono danemu ekspertowi i nie ma możliwości uzyskania takich danych od operatora systemu informatycznego. W Instytucie nie znajdują się protokoły z posiedzeń zespołów eksperckich, z uwagi na indywidualny charakter pracy ekspertów i epidemiczne ograniczenia w pracy, spotkania podzespołów nie były możliwe do przeprowadzenia.

Zgodnie z § 7 ust. 11 regulaminu wsparcia, w oparciu o średnie oceny wniosków, wyznaczony przez Dyrektora Instytutu przewodniczący podzespołu powinien sporządzić listy rankingowe dla poszczególnych grup Wnioskodawców, które następnie powinien przekazać Komisji.³⁸ Z uwagi na fakt, że wsparcie mogło zostać

³⁸ Zespół doradczy składający się z pracowników ministerstwa desygnowanych do oceny wniosków, który rekomenduje Dyrektorowi Instytutu wysokość wsparcia finansowego.

udzielone wszystkim pozytywnie ocenionym³⁹ beneficjentom odstąpiono od tworzenia list rankingowych, co było niezgodne z regulaminem i szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Instytut przekazał do Ministerstwa listę wnioskodawców z informacją o wnioskowanych kwotach wsparcia.

Regulamin wsparcia przewidywał dwa etapy oceny wniosków – formalny i merytoryczny (zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 i 2). Według sprawozdania z działalności Instytutu za 2020 r. wnioski podlegały ocenie formalnej, merytorycznej, eksperckiej i ministerialnej. Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że dokonano również oceny strategicznej. Według wyjaśnień Dyrektor Instytutu ocena ekspercka to robocze określenie etapu oceny merytorycznej, a ocena ministerialna to konsultacje ówczesnej Dyrektor Instytutu z Ministerstwem na etapie oceny Dyrektora (dokonanej na podstawie § 7 pkt 13 regulaminu), natomiast ocena strategiczna to określenie techniczne, stosowane w systemie Witkac dla etapu oceny Dyrektora. Konsultacje ówczesnej Dyrektor Instytutu z Ministerstwem miały wpływ na ostateczną wysokość przyznanego wsparcia dla danego beneficjenta. Instytut nie jest w stanie obecnie odtworzyć w jaki sposób konsultacje przebiegały.

Po ponownej weryfikacji wniosków pracownicy Instytutu wprowadzali do systemu Witkac w pozycji dotyczącej wnioskowanego wsparcia kwotę ustaloną przez Dyrektor Instytutu. Umożliwiało to odblokowanie wniosku i dokonanie przez wnioskodawców zmian w podziale kosztów kwalifikowanych przed wygenerowaniem umowy. NIK zwraca uwagę, że w systemie Witkac nie było pozycji umożliwiającej wpisanie kwoty faktycznie udzielonego wsparcia, co ograniczyło przejrzystość czynności wykonywanych w tym systemie.

(akta kontroli str. 323-385, 2040-2112, 2729-2731, 2797-2798, 2811-2812, 4895-4896)

Dyrektor NIMiT przekazała Ministrowi informację o kwocie przyznanego wsparcia w dniu 1 grudnia 2020 r., jednak bez informacji o podziale na poszczególne jednostki, co stanowiło naruszenie § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wsparcia – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2563-2566, 2706-2707)

Ekspertów ocenili merytorycznie 1579 wniosków i otrzymali wynagrodzenie w wysokości 34 zł brutto za każdy oceniony wniosek, a każdy wniosek był sprawdzany przez troje ekspertów. Z przedłożonych rachunków wystawianych przez ekspertów oraz list płac wynika, że Instytut wypłacił wynagrodzenia za ocenę 1576 wniosków. Dyrektor Instytutu nie jest w stanie podać przyczyny wyżej opisanej różnicy.

(akta kontroli str. 2563-2566, 2706-2707)

Szczegółowym badaniem objęto 31 wniosków o udzielenie wsparcia finansowego z FWK. W wyniku powyższego stwierdzono, że:

- wnioski o wsparcie dla wszystkich grup wnioskodawców spełniały wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie wsparcia,
- do wniosków dołączano umowę lub inny dokument potwierdzający wysokość wsparcia zwrotnego lub bezzwrotnego otrzymanego przez jednostkę ze środków publicznych w związku z przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku oraz wysokość wsparcia finansowego otrzymanego przez jednostkę w ramach pomocy publicznej w okresie roku przed dniem złożenia wniosku,

³⁹ Na dzień 5 października 2023 r. Instytut dysponował informacją, że łącznie w ramach FWK wpłynęło 1657 wniosków, z czego 1579 oceniono pozytywnie, 78 wniosków uzyskało ocenę negatywną.

- kwota udzielonego wsparcia wykazana we wniosku stanowiącym załącznik do umowy o wsparcie nie przekraczała maksymalnej wysokości wsparcia z FWK, tj. określonej w ogłoszeniu, dla podmiotu w danej grupie.

Na podstawie przedłożonych przez Instytut danych nie ma możliwości weryfikacji terminu złożenia wniosków w okresie naboru, tj. 8-21 października 2020 r.

Informacje otrzymane od Dyrektora NIMiT nie pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie czy wnioski o wsparcie finansowe nie zawierały wad formalnych oraz czy zasadnie przyjmowano i pozytywnie oceniano wnioski o wsparcie finansowe, ponieważ w Instytucie nie zachowano dokumentacji dotyczącej oceny wniosków, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2566-2698)

Wnioski, umowy i rozliczenia umów o wsparcie finansowe zawierają rozbieżności w zakresie dat ich złożenia, zawarcia i podpisania⁴⁰. Według wyjaśnień Dyrektora NIMiT różnice pomiędzy datami widniejącymi na umowie a datami podpisów wynikają z tego, że daty na pierwszej stronie są datami wygenerowania umów w systemie Witkac, a późniejsze daty są faktycznymi datami podpisania, natomiast daty podpisów na wnioskach nie odzwierciedlają momentu ich złożenia, tylko moment podpisania tych wniosków na potrzeby wysyłki wraz z umową do NIMiT (jako obowiązkowy załącznik). Daty na sprawozdaniach nie odzwierciedlają dat złożenia rozliczeń, a jedynie są to daty ostatecznej wersji sprawozdania po weryfikacji. Według wyjaśnień pierwotne wersje musiały zostać nadesłane terminowo w wersji elektronicznej, ale wersje te nie podlegały archiwizacji. Jeśli sytuacja tego wymagała, nanoszono poprawki na tym samym pliku bazowym, przysyłano do NIMiT, a następnie akceptacji podlegał zmodyfikowany plik, zawierający już nowe daty.

(akta kontroli str. 2725-2728, 955-1619)

Spośród 78 wniosków rozpatrzonych negatywnie, wybrano do badania w sposób losowy pięć wniosków, jednakże z powodu braku archiwizacji danych z systemu Witkac, nie było możliwe dokonanie weryfikacji przyczyn ich odrzucenia, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzono nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 4-322)

Pracownicy Instytutu wprowadzali informacje o udzielonym wsparciu przez Ministra za pośrednictwem aplikacji SHRIMP na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej⁴¹, które są publikowane w systemie SUDOP, jednak informacje wprowadzono z naruszeniem terminu określonego w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2723-2724, 3712-3718)

Na podstawie wybranej do badania dokumentacji, dotyczącej trzydziestu jeden umów o wsparcie finansowe w ramach FWK stwierdzono, że:

- zawarte umowy były zgodne ze wzorem stanowiącym załącznik do regulaminu wsparcia zatwierdzonym przez Ministra,

⁴⁰ Przykładowo: Umowa nr 2055/FWK/IMIT 2020 na pierwszej stronie posiada datę 2 grudnia 2020 r., ale ostatni podpis elektroniczny na umowie jest z 16 grudnia 2020 r. Znajduje się tam również informacja, że beneficjent złożył wniosek 15 grudnia 2020 r. Sam wniosek również posiada podpis elektroniczny z dnia 15 grudnia 2020 r. Wniosek do umowy nr 2133/FWK/IMIT/2020 jest podpisany elektronicznie z datą 14 grudnia 2020 r. W umowie jest informacja, że wniosek jest z dnia 12 grudnia 2020 r. Rozliczenie Funduszu Wsparcia Kultury sporządzone przez Polską Filharmonię Bałtycką im. Fryderyka Chopina w Gdańsku zostało wygenerowane, wg wydruku, 15 stycznia 2020 r.

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 702.

- umowy zawierały elementy wskazane w § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wsparcia,
- do umów dołączano załącznik informujący o terminie i zawartości informacji o wykorzystaniu udzielonego wsparcia finansowego (rozliczenia) przygotowywanego przez beneficjentów do dnia 15 stycznia 2021 r. Wniosek stanowił integralną część umowy.

(akta kontroli str. 955-1619)

Badaniem szczegółowym objęto informacje o wykorzystaniu udzielonego wsparcia finansowego, złożone przez 24 beneficjentów. W wyniku powyższego stwierdzono, że:

- informacje zawierały elementy określone w § 12 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wsparcia;
- informacje zawierały zestawienie wydatków w poszczególnych kategoriach wydatków kwalifikowanych ujętych w art. 53 ust. 5 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i art. 108 Traktatu⁴²;
- różnice pomiędzy kategoriami wydatków kwalifikowanych określonych rozporządzeniem KE wykazanych w umowie o wsparcie i rozliczeniu nie przekraczały 25%, co było zgodne z warunkami umowy o wsparcie;
- dwudziestu czterech beneficjentów z łącznej kwoty udzielonego wsparcia w łącznej wysokości 19 603,4 tys. zł wydatkowało 16 546,0 tys. zł, a kwota 243,0 tys. zł⁴³. została zwrócona na rachunek bankowy Instytutu;
- w jednym⁴⁴ przypadku beneficjent ze środków FWK sfinansował usługi stomatologiczne. Szczegółowe badanie w przedmiocie sprawy przeprowadziła Delegatura NIK w Lublinie.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że w przypadku Filharmonii Bałtyckiej im. Fryderyka Chopina w Gdańsku Instytut nie ustalił podstaw do naliczania i egzekwowania odsetek. Podkreśliła, że zwrot był wynikiem procedury weryfikacji rozliczenia i nie został dokonany w warunkach zwłoki. Ponadto wskazała, że Instytut nie jest organem wyspecjalizowanym w dochodzeniu należności, a wszelkie działania podejmowane były w dobrej wierze, mając na uwadze przede wszystkim dążenie do zapewnienia wsparcia osobom tworzącym (realnie zagrożony epidemią) segmentu kultury.

Beneficjent – BAJM Andrzej Pietras – ze środków pochodzących z FWK sfinansował koszt usług stomatologicznych. Wydatki poniesione na ten cel w łącznej wysokości 12 780 zł stanowiły 2,3% otrzymanej i wykorzystanej przez Beneficjenta pomocy z FWK w wysokości 559 297 zł, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 785-801, 818-829, 891-938, 950-951, 1011-1025)

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że w przypadku beneficjenta, któremu przekazano środki na podstawie umowy 413/FWK/IMIT/2020, odstąpiono od naliczania odsetek od zwróconych po terminie środków, ponieważ przyjęto zasadę, zgodnie z którą, jeżeli konieczność zwrotu środków wynikała z kontroli Instytutu przeprowadzonej po 15 stycznia 2021 r., nie naliczano beneficjentowi odsetek. Było to spowodowane koniecznością sprawdzenia, jak wyjaśniła Dyrektor, przeszło półtora tysiąca

⁴² Dz. Urz. UE L 187, str. 1 ze zm., dalej: rozporządzenie nr 651/2014

⁴³ Dotyczy: Beata Art Beata Pietras kwota niewykorzystanego wsparcia 3,5 tys. zł; Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku kwota niewykorzystanego wsparcia 196,4 tys. zł; Stowarzyszenie Dolnośląskie Towarzystwo Muzyczne kwota niewykorzystanego wsparcia 35,0 tys. zł; Marcin Makarski kwota niewykorzystanego wsparcia 0,4 tys. zł, Club 27 Sp. z o.o. kwota 7,7 tys. zł.

sprawozdań i przekazania beneficjentom wskazówek dotyczących ich poprawy, co odbywało się w miesiącach styczeń-czerwiec.

W przypadku beneficjenta, któremu przekazano środki na podstawie umowy 1222/FWK/IMIT/2020, Instytut przyjął sprawozdanie beneficjenta, natomiast w wyniku audytu przeprowadzonego przez PIKW wykryto nieprawidłowości, które zostały przez beneficjenta skorygowane, a kwota nieprawidłowo wydatkowanych środków została zwrócona.

(akta kontroli str. 4625-4628)

W ramach umowy nr 2055/FWK/IMIT/2020 beneficjent Good Taste Production sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu przewidział wydatek w wysokości 333 000,00 zł na opracowanie i organizację nowego butikowego festiwalu „Moonwild” w 2021 r. w rejonie Beskidu Małego z udziałem ponad 15 wykonawców, w tym: rezerwacja i opłacenie obiektów scenotechniki, transportu osób i sprzętu, noclegów, kampanii promocyjnej. Według rozliczenia wsparcia wszystkie opisane elementy zostały opłacone jedną fakturą na kwotę 428 040,00 zł brutto w dniu 30 grudnia 2020 r. Festiwal „Moonwild” nie odbył się w zakładanej w umowie formule. Zmieniono m.in. jego nazwę i lokalizację. Festiwal pod nazwą „Stay Wild Festival” odbył się na Torze Wyścigów Konnych Partynice we Wrocławiu w lipcu 2021 r. Zmian tych dokonano przed 24 marca 2021 r., ponieważ wówczas rozpoczęła się sprzedaż biletów na to wydarzenie. Natomiast data zatwierdzenia rozliczenia umowy to 30 marca 2021 r.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że beneficjent zostanie objęty pełną kontrolą wydatkowanych środków z FWK, a decyzje w sprawie ewentualnych dalszych działań zostaną podjęte w oparciu o wyniki tej kontroli.

(akta kontroli str. 4898-4907)

Instytut w okresie od 1 lutego 2021 r. do 27 sierpnia 2022 r. zawierał z beneficjentami FWK porozumienia, których przedmiotem była spłata należności wynikających z rozliczenia FWK w systemie ratalnym, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 939-943)

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wskazał w upoważnieniu nr 2/U/2020 z dnia 7 października 2020 r. Instytut do realizacji zadań, m.in. do zawarcia umów z beneficjentami i sprawozdawczości. W następstwie powyższego, Instytut w maju 2021 roku zawarł z Polskim Instytutem Kontroli Wewnętrznej z siedzibą w Warszawie (dalej: PIKW) umowę o przeprowadzenie kontroli wydatkowana środków na łączną kwotę brutto 69 495,00 zł. W ramach zawartej umowy PIKW zobowiązał się do przeprowadzenia kontroli beneficjentów w zakresie prawidłowości wydatkowania środków pochodzących z FWK. Instytut nie dokonywał weryfikacji dokumentów, o których mowa w art. 286 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, m.in. posiadanego wyższego wykształcenia, posiadanych kwalifikacji do przeprowadzenia audytu wewnętrznego.

Dyrektor IMiT wyjaśniła, że Instytut nie posiada w swojej dyspozycji ww. dokumentów. Podkreśliła, że wykonawca audytu oświadczył w umowie, że posiada uprawnienia do wykonania przedmiotu zlecenia, określonego w art. 286 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Zaznaczyła, że umowa nie nakładała na Instytut obowiązku egzekwowania od wykonawcy odrębnego oświadczenia w tym zakresie.

(akta kontroli str. 806-811, 830-938)

W ramach realizacji umowy zawartej z PIKW w 2021 r. Instytut spośród 1 566 beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie w ramach środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wybrał do kontroli 20%, tj. 313 umów, w tym:

- 26 umów o wartości dofinansowania powyżej 1 000 tys. zł;
- 92 umowy o wartości dofinansowania powyżej 500 tys. zł;
- 195 losowo wybranych beneficjentów wskazanych za pomocą programu MS Excel.

Zgodnie z przyjętą metodologią PIKW poddał badaniu minimum 20%⁴⁵ dokumentów finansowych, w szczególności w postaci faktur, rachunków, umów cywilnoprawnych, list płac, poleceń zapłaty, ewidencji księgowej i porównano je z danymi z umów o wsparcie oraz sprawozdań z rozliczeń wsparcia dla każdego z wybranych losowo przez Instytut beneficjentów. W metodologii badania kontrolnego nie uwzględniono m.in. weryfikacji danych dotyczących przychodów zamieszczonych we wniosku o dofinansowanie oraz sprawdzenie obowiązku, wynikającego z § 5 ust. 1 zawartych umowach dotyczących wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturową w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, umieszczania na materiałach reklamowych i informacyjnych, na stronie internetowej jednostki oraz w swoich mediach społecznościowych informacji o uzyskaniu wsparcia.

Dyrektor Instytutu wskazała, że IMiT nie jest organem o kompetencjach kontrolnych, dobór metodologii działań był przedmiotem konsultacji między wykonawcą audytu, Dyrekcją Instytutu, przedstawicielami Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego oraz Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Podkreśliła również, że Instytut nie posiada dokumentacji w tej sprawie, ustalenia dokonywano w toku spotkań wewnętrznych. Jak wskazała Dyrektor Instytutu zadania związane z kontrolą nie są statutowymi działaniami Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca. Podkreśliła również, że w zasobach Instytutu nie było i nie ma osób czy działów odpowiedzialnych za przeprowadzenie działań o charakterze kontroli czy też wyspecjalizowanych w tego rodzaju czynnościach. Dlatego też postanowiono skorzystać z usług niezależnej instytucji zewnętrznej zajmującej się kontrolą w sposób profesjonalny. Ponadto dodała, że nie przewidziano kontroli w zakresie przychodów zamieszczonych we wniosku z uwagi na to, że założeniem audytu było szczegółowe zbadanie prawidłowości wydatkowania otrzymanych środków. W uzupełnieniu wyjaśnień Dyrektor wskazała, że Instytut nie prowadził odrębnie kontroli w zakresie wywiązywania się beneficjentów z zapisów § 5 ust. 1 umowy. Program miał charakter ściśle pomocowy w kontekście trwającej wówczas epidemii i był ukierunkowany na rekompensatę poniesionych strat finansowych, zapewnienie ciągłości pracy oraz funkcjonowania beneficjentów, w mniejszym stopniu na realizację wydarzeń artystycznych.

(akta kontroli str. 806-811, 830-938)

W ramach przeprowadzonych czynności kontrolnych PIKW na podstawie zgromadzonych dokumentów w postaci otrzymanych skanów dokumentów księgowych dokonał ich przeglądu (oceny) pod względem:

- zgodności poniesionych wydatków/kosztów z warunkami umowy zawartej pomiędzy beneficjentem a Instytutem;

⁴⁵ Dobór próby 20% dokumentów i wybór konkretnych dokumentów do kontroli został przez Zespół PIKW dokonany na podstawie 313 załączników do sprawozdań z rozliczenia FWK każdego z kontrolowanych beneficjentów – spośród wszystkich dokumentów zawartych w Tabeli nr 1 pn. Szczegółowy wykaz wydatków poniesionych ze środków Funduszu Wsparcia Kultury. PIKW co do zasady, do próby wybrał co piątą pozycję z każdej tabeli przypisanej do 313 beneficjentów. Do tabeli, gdzie było mniej niż pięć pozycji wybrano pierwszą.

- weryfikacji (na podstawie reprezentatywnej próby) dowodów księgowych dokumentujących zadania dotyczące zawartej umowy, w tym czy dowody księgowe spełniają warunki określające w art. 21 oraz art. 22 ustawy o rachunkowości⁴⁶ oraz weryfikację opisu dowodów księgowych, wymaganych zgodnie z warunkami umowy;
- prawidłowości, wiarygodności i kwalifikowalności poniesionych kosztów/wydatków (w tym m.in. czy zostały faktycznie poniesione, czy zostały poniesione w terminach wynikających z podpisanej przez beneficjenta umowy, czy są zgodne z katalogiem kosztów kwalifikowalnych, o którym mowa w art. 53 ust. 5 rozporządzenia Komisji UE nr 651/2014);
- sprawdzenia, czy w zakresie zdarzeń gospodarczych dotyczących realizacji umowy prowadzona jest wyodrębniona dokumentacja finansowo-księgowa i ewidencja księgowa, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości lub innych ustaw odnoszących się do ewidencji księgowych/podatkowych (podatkowa księga przychodów i rozchodów), w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych.

Polski Instytut Kontroli Wewnętrznej w raporcie z przeprowadzonych czynności kontrolnych z dnia 15 lipca 2021 roku wskazał, że:

- 165 beneficjentów potwierdziło, na podstawie okazałych skanów dokumentów źródłowych, prawidłowo rozliczone przez nich środki otrzymane w ramach pomocy z FWK, co stanowi 52,72% próby wybranych podmiotów do kontroli;
- 89 beneficjentów ma nieistotne dla rozliczenia błędy i uchybienia;
- 53 beneficjentów wskazano do przeprowadzenia kontroli na miejscu w siedzibie beneficjentów na całości dokumentacji objętej FWK z uwagi na istotne nieprawidłowości w dokumentacji, co stanowi 16,93% próby wybranych podmiotów do kontroli.
- 6 beneficjentów nie poddało się kontroli, co stanowi 1,92% próby wybranych podmiotów do kontroli.

(akta kontroli str. 806-811, 830-938)

Na dzień 24 października 2023 r. siedmiu beneficjentów nie poddało się kontroli lub nie złożyło sprawozdania lub nie dokonało korekty sprawozdania lub sprawozdanie nie zostało zaakceptowane przez Instytut. Dyrektor wskazała, że w stosunku do nich przeprowadzono intensywne działania informacyjne – kilkakrotnie przesyłano wezwania drogą mailową na wszystkie adresy uprzednio podane przez beneficjenta w formularzu zgłoszeniowym, podejmowano próby kontaktu telefonicznego, a w ostatniej kolejności przesyłano pocztą wezwania za pośrednictwem kancelarii prawnej.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że Instytut nie ustalał kar finansowych za zwłokę w poddaniu się kontroli, natomiast konsekwencjami tego było rozwiązanie umowy i podjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania zwrotu całości przyznanego wsparcia.

(akta kontroli str. 806-811, 830-938)

Instytut w okresie od 15 lipca 2021 r. przeprowadził łącznie 61 kontroli szczegółowych u beneficjentów zgodnie z zaleceniami audytu PIKW polegających m.in. na badaniu pełnej dokumentacji księgowej. W tym celu Instytut nie występował do ministra

⁴⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o dodatkowe środki w zakresie przeprowadzania dodatkowych kontroli beneficjentów.

Dyrektor Instytutu wskazała, że przed przeprowadzeniem kontroli całościowej Instytut oszacował koszty takiej usługi na podstawie danych uzyskanych z Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego, który przeprowadził kontrolę całościową dwóch beneficjentów. Dodała również, że uwzględniając możliwości budżetu przeznaczanego na realizację projektu FWK, podjęto decyzję o niepodejmowaniu współpracy z podmiotem zewnętrznym.

(akta kontroli str. 806-811, 830-938)

W okresie od 2021 r. do 2023 r. Krajowa Administracja Skarbowa⁴⁷ przeprowadziła łącznie 16 audytów w zakresie wywiązywania się z warunków finansowania pomocy rekompensującej negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z COVID-19, udzielonej w 2020 r. przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i podległe mu państwowe instytucje kultury. KAS w wyniku przeprowadzonych audytów stwierdziła m.in., że: /.../48

- w sześciu przypadkach audyt nie ujawnił nieprawidłowości w zakresie wywiązywania się z warunków finansowych udzielonego wsparcia;
- w 10 przypadkach audyt ujawnił nieprawidłowości, które skutkowały wezwaniem przez Instytut beneficjentów do dokonania zwrotu nieprawidłowo wydatkowanego wsparcia wraz z odsetkami w łącznej kwocie: 112,2 tys. zł.

Instytut informował KAS o podejmowanych działaniach w stosunku do beneficjentów, u których KAS stwierdziła nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 4904-4907)

W latach 2020-2022 pomiędzy Instytutem a Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego⁴⁹ zostały zawarte trzy umowy dotyczące udzielenia dotacji celowej na pokrycie kosztów związanych z obsługą organizacyjno-finansową wniosków w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19:

- umowa nr 181/DF-VII/2020 z dnia 19 października 2020 r. wraz z aneksem z dnia 30 grudnia 2020 r. na kwotę 1 019,3 tys. zł, z czego wydatkowano 991,7 tys. zł, tj. 97,3%
- umowa nr 17/DF-VII/2021 z dnia 29 stycznia 2021 r. wraz z sześcioma aneksami na kwotę 1 224,8 tys. zł, z czego wydatkowano 1 215,2 tys. zł, tj. 99,2%
- umowa nr 106/DF-VII/2022 z dnia 22 marca 2022 r. na kwotę 400 tys. zł, z czego wydatkowano 397,7 tys. zł, tj. 99,4%.

Zgodnie z umową nr 181/DF-VII/2020 (wraz z aneksem) na pokrycie kosztów związanych z obsługą organizacyjno-finansową wniosków w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Instytut wykorzystał środki finansowe w wysokości 991,7 tys. zł. Niewykorzystane środki w wysokości 27,7 tys. zł zostały zwrócone na rachunek Ministerstwa w dniu 25 marca 2021 r., tj. 69 dni po terminie określonym w umowie dotacyjnej. Od kwoty zwróconej po terminie naliczone zostały odsetki w wysokości 867 zł, które Instytut przekazał wraz ze zwrotem środków z dotacji. Zgodnie z umową nr 17/DF-VII/2021 (wraz z aneksami) na pokrycie kosztów związanych z obsługą organizacyjno-finansową wniosków w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Instytut wykorzystał środki finansowe w wysokości 1 215, 3 tys. zł. Niewykorzystane środki w wysokości 9,6 tys. zł zostały zwrócone na rachunek Ministerstwa w dniu 1 lutego 2022 r. tj. 17 dni po terminie określonym

⁴⁷ Dalej: KAS. Materiały zostały przekazane w trakcie trwania kontroli przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

⁴⁸ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 293 § 2 pkt 12 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie informacji dotyczących wyników audytu KAS.

⁴⁹ W 2021 r. pomiędzy Instytutem a Ministrem Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu.

w umowie. Od kwoty zwróconej przez IMiT po terminie naliczone zostały odsetki w wysokości 31 zł.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że nie jest w stanie odtworzyć przyczyny zwrotu środków w ramach ww. umów po terminie. Była Główna Księgowa Instytutu wyjaśniła, że nie pamięta z jakiego powodu środki zostały zwrócone po terminie.

Niewykorzystane środki w wysokości 2,3 tys. zł, przekazane na podstawie umowy nr 106/DF-VII/2022, zostały przekazane na rachunek Ministerstwa zgodnie z terminem wskazanym w umowie.

(akta kontroli str. 4804-4810)

Środki z dotacji celowych przyznane w ramach umów 181/DFVII/2020, 17/DF-VII/2021, 106/DF-VII/2022, w latach 2020-2022 księgowane były na koncie 844 – rozliczenia międzyokresowe przychodów. Jak wyjaśniła Dyrektor Instytutu, miało to miejsce, w związku z wprowadzeniem 1 stycznia 2020 r. Aneksu nr 4 do zarządzenia w sprawie Zasad prowadzenia rachunkowości, w myśl którego, w Instytucie wprowadzono regułę ewidencji przychodów zgodnie z zasadą memoriału, poprzez ujmowanie wpływu dotacji na koncie 844 – Rozliczenia międzyokresowe przychodów i rozpoznawania przychodu w oparciu o poniesione koszty w trakcie realizacji budżetu oraz zgodnie z zatwierdzonym sprawozdaniem okresowym bądź końcowym.

W wyniku prowadzonej na przełomie lat 2021 i 2022 kontroli Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli MKiDN, stwierdzono m.in., że powyższe rozwiązanie jest niezgodne z art. 3 ust. 1 pkt 32 lit. h ustawy o rachunkowości, ponieważ środki pieniężne, jakie podmiot uzyskuje na działalność bieżącą są zaliczane do przychodów i w księgach rachunkowych należy je ujmować w pozostałych przychodach operacyjnych. Jak wyjaśniła Dyrektor Instytutu, w ramach wykonania zaleceń pokontrolnych, w 2022 roku kwoty dotacji bieżących zostały przeksięgowane na przychody. Od tego momentu takie postępowanie, stało się zasadą. Odnalazło to swoje odzwierciedlenie w nowej Polityce rachunkowości, która weszła w życie 1 stycznia 2023 r.

W 2022 r. dokonano przeksięgowania środków dotacji celowej 106/DF-VII/2022 na przychody. Była Główna Księgowa Instytutu wyjaśniła, że kwestia księgowania dotacji celowych na koncie 844 była kwestionowana przez biegłego rewidenta. W jego opinii dopiero w momencie przekazania sprawozdań częściowych oraz końcowego sprawozdania prawidłowym jest przeksięgowanie dotacji na przychody.

(akta kontroli str. 3650-3653, 4818-4820, 4829-4831)

W Instytucie nie zlecano ani nie przeprowadzono szczegółowych analiz dotyczących efektów wsparcia finansowego w ramach FWK. Jak wyjaśniła Dyrektor Instytutu, jedyne wskazanie efektów funduszu odnotowano w sprawozdaniu kadencyjnym Dyrektora Instytutu za rok 2021: *„Dzięki środkom zrealizowano lub rozpoczęło realizację blisko 25 tysięcy projektów artystycznych. Blisko 30 tysięcy osób utrzymało zatrudnienie na umowę o pracę bądź zostały przyjęte na nowo utworzone etaty. Projekt został odebrany bardzo pozytywnie wśród artystów i środowiska kultury”*. Dyrektor Instytutu wyjaśniła ponadto, że Instytut przekazywał MKiDN wyniki kontroli w przypadkach, gdy Ministerstwo zwracało się z zapytaniem w danej sprawie i nie występował do Ministra z prośbą o zajęcie stanowiska.

(akta kontroli str. 2849-2855)

Środki finansowe z dotacji celowych na pokrycie kosztów związanych z obsługą wniosków o wsparcie finansowe w latach 2020-2022 ze względu na wykazane w umowach rodzaje kosztów wydatkowano na:

- wynagrodzenia w łącznej wysokości 1 509,9 tys. zł (95%) w tym na specjalistów ds. obsługi wniosków – 969,5 tys. zł (88%), koordynatora – 235,7 tys. zł (96,4%),

ekspertów merytorycznych – 164 tys. zł (82,8%), obsługę administracyjną – 140,8 tys. zł (316,2%);

- koszty operacyjne w łącznej wysokości 1 094,7 tys. zł (103,8%) w tym: na tzw. koszty pozostałe – 264,4 tys. zł (45,9%), czynsz na wynajem biura – 163 tys. zł (124,4%), obsługę prawną – 325,3 tys. zł (166,6%), zakup sprzętu informatycznego – 137,4 tys. zł (102,5%), programistyczną Witkac i koszty związane z tym programem – 46,5 tys. zł, abonamenty i opłaty za telefony, Internet i infolinię – 6,8 tys. zł, (676,2%), zakup telefonów komórkowych – 7,3 tys. zł (89,7%), promocję – 144 tys. zł (201,5%).

W latach 2020-2022 do realizacji zadań związanych z obsługą Funduszu Wsparcia Kultury zaangażowano łącznie:

- w 2020 r. – 29 osób, w tym koordynatora FWK, koordynatora ds. komunikacji, dziesięciu specjalistów ds. obsługi wniosków, specjalistę ds. wsparcia technicznego, dziewięciu ekspertów merytorycznych, dwóch ekspertów merytorycznych stanowiących wsparcie księgowo, pięciu pracowników administracyjnych;
- w 2021 r. – 20 osób, w tym koordynatora FWK, koordynatora ds. komunikacji, dwunastu specjalistów ds. obsługi wniosków, pięciu pracowników obsługi administracyjnej;
- w 2022 r. – 7 osób, w tym koordynatora FWK, pięciu specjalistów ds. obsługi wniosków, specjalistę ds. wsparcia technicznego.

(akta kontroli str. 3360)

Szczegółowym badaniem objęto wydatki w łącznej wysokości 532,3 tys. zł, tj. 20,4% sumy wydatków zrealizowanych w ramach dotacji celowych w latach 2020-2022. Badaniem objęto wydatki m.in. na: świadczenie usług informatycznych w ramach serwisu Witkac.pl, zakup sprzętu komputerowego, umowy zlecenia, czynsz za wynajem, wydatki na usługi audytu zewnętrznego, działania promocyjne, usługi prawne.

W wyniku badania stwierdzono, że w Instytucie:

- prowadzono wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową środków finansowych Ministra otrzymanych na realizację zadania, tj.: na pokrycie kosztów związanych z obsługą organizacyjno-finansową wniosków w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19,
- dokumenty księgowe stanowiące podstawę rozliczenia finansowego zostały opatrzone klauzulą płatne ze środków finansowych Ministra, z wyjątkiem pięciu rachunków oraz siedmiu faktur wybranych do badania, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- dokumentowano poniesione wydatki stosownie do art. 22 ustawy o rachunkowości dowody księgowe były zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające m.in. dane określone w art. 21 ustawy o rachunkowości, faktury, rachunki za dostawy i usługi były prawidłowo opisane, sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty przez osoby odpowiedzialne.

W latach 2020-2022 udzielono w ramach FWK dwóch zamówień publicznych⁵⁰. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

(akta kontroli str. 1634-1973)

⁵⁰ Nr ewidencyjny: 02/09/2020; Przedmiot zamówienia: Zakup 15 notebooków (wraz z osprzętem) dla pracowników Funduszu Wsparcia Kultury; Wartość zamówienia netto: 49 614,89 zł; Wartość zamówienia brutto: 61 026,31 zł oraz Nr ewidencyjny: 06/2021; Przedmiot zamówienia: Przeprowadzenie kontroli kosztów

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Narodowy Instytut Muzyki i Tańca w dniu 4 stycznia 2021 r. przekazał Fundacji Forum Artis im. Marka Tracza we Wrocławiu wsparcie w wysokości 12,4 tys. zł na pokrycie kosztów personelu pracującego na rzecz instytucji kulturalnej lub obiektu dziedzictwa kulturowego lub projektu, pomimo finansowania lub refinansowania wydatków ponoszonych w okresie od dnia 12 marca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. tj. po terminie określonym w § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia w sprawie wsparcia.

W dniu 1 grudnia 2020 r. Instytut zawarł z beneficjentem umowę nr 146/FWK/IMIT/2020 na pokrycie kosztów personelu pracującego na rzecz instytucji kultury lub obiektu dziedzictwa kulturowego lub projektu w ramach wsparcia finansowego jednostek prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Zgodnie z § 3 ust. 1 ww. umowy, ze środków finansowych Ministra mogły być finansowane lub refinansowane tylko wydatki poniesione w terminie od 12 marca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

W dniu 17 grudnia 2020 r. Instytut przekazał beneficjentowi środki finansowe na rachunek bankowy⁵¹ wskazany przez beneficjenta w umowie dotacyjnej, który był tożsamy z rachunkiem bankowym innego beneficjenta. 22 grudnia 2020 r. środki w kwocie 12,4 tys. zł zostały zwrócone z rachunku bankowego, którego właścicielem jest Agencja Artystyczna Pro Musica Sp. z o.o. Instytut w dniu 4 stycznia 2021 r. zlecił w Banku Gospodarstwa Krajowego dyspozycję przekazania na rzecz beneficjenta środków finansowych, która została zrealizowana przez Bank Gospodarstwa Krajowego tego samego dnia. Dyrektor Instytutu wskazała m.in., że Instytut nie ma wiedzy ani dokumentów, na podstawie których została wykonana dyspozycja z 4 stycznia 2021 r. Ponadto Instytut nie posiada szczegółowej wiedzy w zakresie wykonanej operacji na rachunku, przypuszczalnie pierwotny przelew został wykonany na niewłaściwy rachunek bankowy, z uwagi na jego błędne wskazanie w umowie. Jednocześnie koordynator FWK Instytutu wskazał, że nie są mu znane przyczyny, ani nie posiada wiedzy na temat osoby, która podjęła decyzję o wykonaniu wskazanego przelewu po 31 grudnia 2020 r. Jak wskazuje była Główna Księgowa Instytutu nie dysponowała stosownym upoważnieniem do dysponowania środkami z FWK i nie dokonywała przelewów.

(akta kontroli str. 1987-1989, 4818-4820, 4829-4831)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że § 11 ust. 2 pkt 4 jednoznacznie wskazuje, że termin wykorzystania udzielonego wsparcia finansowego nie może być dłuższy niż do dnia 31 grudnia 2020 r.

2. NIMiT nie podejmował działań w celu wyegzekwowania od beneficjenta⁵² należnych Instytutowi odsetek z tytułu braku zwrotu niewykorzystanych środków udzielonego wsparcia. Zgodnie z zawartą umową nr 135/FWK/IMIT/2020 beneficjent zobowiązany był zwrócić niewykorzystane wsparcie w terminie do 30 stycznia 2021 r.

W dniu 1 grudnia 2020 r. Instytut zawarł z beneficjentem umowę nr 135/FWK/IMIT/2020 dotyczącą udzielenia wsparcia w wysokości 1 023,2 tys. zł.

sfinansowanych w ramach wsparcia jednostek prowadzących działalność kulturalną w dziedzinie teatru, muzyki lub tańca; Wartość zamówienia netto: 56 500,00 zł; Wartość zamówienia brutto: 69 495,00 zł.

⁵¹ Dotyczy rachunku nr 31 1090 **** 0348.

⁵² Dotyczy Stowarzyszenia Dolnośląskie Towarzystwo Muzyczne z siedzibą we Wrocławiu.

Następnie, Instytut zawarł z beneficjentem w dniu 27 sierpnia 2022 r. porozumienie zobowiązujące beneficjenta do zwrotu na rzecz Instytutu kwoty w wysokości 35,1 tys. zł ze względu na wydatkowanie wsparcia niezgodnie z umową. W porozumieniu Instytut wyraził zgodę na spłatę należności głównej w 12 ratach płatnych do 30 każdego miesiąca (za wyjątkiem miesiąca luty) począwszy od października 2022 r. w wysokości 3 tys. zł oraz ostatniej raty wyrównującej w wysokości 2,0 tys. zł. Zgodnie § 4 ust 3 zawartej umowy beneficjent zobowiązany był bez wezwania przekazać Instytutowi odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, liczone od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin zwrotu środków finansowych Instytutu. Na dzień zawarcia porozumienia z beneficjentem Instytutowi przysługiwały odsetki w wysokości 675,07 zł liczone od 15 czerwca 2022 r.⁵³ do dnia zawarcia porozumienia tj. do 27 sierpnia 2022 r.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że obsługa Funduszu Wsparcia Kultury była zadaniem realizowanym przez NIMiT pod ogromną presją czasu, wdrożenie obsługi Programu było dla Instytutu ogromnym wyzwaniem, podporządkowanym osiągnięciu celów Programu. Podkreśliła również, że NIMiT nie jest organem wyspecjalizowanym w dochodzeniu należności, wszelkie działania podejmowane były w dobrej wierze, mając na uwadze przede wszystkim dążenie do zapewnienia wsparcia osobom tworzącym segment kultury. Ponadto Dyrektor dodała, że nieujęcie wskazanego zobowiązania w porozumieniu nie stanowi przeszkody do egzekwowania zwrotu odpowiednich należności ubocznych (odsetek). Jak wskazała była Główna Księgowa zespół FWK nadzorował, weryfikował i wzywał beneficjentów do zwrotów środków, w tym odsetek.

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionuje powyższych wyjaśnień, jednakże wskazuje, że w okresie od 2021 r. do 2022 r. Instytut nie podejmował działań na rzecz dochodzenia należnych Instytutowi odsetek. Instytut zawarł porozumienie z beneficjentem w celu uzyskania zwrotu środków w możliwie najkrótszym czasie i przy ograniczaniu kosztów dochodzenia należności, jednak bez dochodzenia należnych mu odsetek. Należy podkreślić, że – zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych – jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

(akta kontroli str. 806-811, 818-820, 4818-4820, 4829-4831)

3. Instytut w zawartych porozumieniach z beneficjentami FWK nie określił sposobu naliczania odsetek m.in. z tytułu przekazania rozliczenia po terminie lub stwierdzenia wykorzystania udzielonego wsparcia niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania wsparcia nienależnie lub w nadmiernej wysokości, co było niezgodne z art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawą o finansach publicznych. Zgodnie z ww. art. dotacje udzielone z budżetu państwa wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia tej okoliczności.

Instytut w latach 2021 – 2022 zawarł 16⁵⁴ porozumień z beneficjentami FWK, których przedmiotem była spłata należności wynikających z rozliczenia FWK

⁵³ Stwierdzenie nieprawidłowości przez Krajową Administrację Skarbową.

⁵⁴ Kindla Music Marcin Kindla (porozumienie z dnia 28 kwietnia 2021 r. na kwotę 317,7 tys. zł); Wild Sound Patryk Kinacha (porozumienie z dnia 05 maja 2021 r. na kwotę 125,6 tys. zł); Audioline Spółka z o.o. (porozumienie z dnia 27 kwietnia 2021 r. na kwotę 127,5 tys. zł); Klaus Michał Klaus (porozumienie z dnia 17 marca 2021 r. na kwotę 7,8 tys. zł); Event – Technics Jacek Górka (porozumienie z dnia 19 marca 2021 r. na kwotę 6,6 tys. zł); 312 Mariola Kruk (porozumienie z dnia 15 marca 2021 r. na kwotę 21,1 tys. zł); Cracow Stage –

w systemie ratalnym, na łączną wartość 809,9 tys. zł. Porozumienia wskazywały, że beneficjent jest zobowiązany do zwrotu na rzecz Instytutu określonej kwoty należności z tytułu wydatkowania wsparcia niezgodnie z umową. Instytut w zawartych porozumieniach wyrażał zgodę na spłatę należności w ratach nie uwzględniając należnych Instytutowi odsetek na dzień zawarcia porozumienia. Środki w ramach zawartych porozumień były gromadzone na rachunku pomocniczym FWK należącym do Instytutu. Zgodnie z warunkami porozumienia beneficjenci zobowiązani byli do przestrzegania terminu płatności. Każde opóźnienie w płatności, zgodnie z porozumieniem, powodowało pełną i natychmiastową wymagalność pozostałej do spłaty należności.

Jak wskazuje Dyrektor Instytutu w żadnym przypadku w treści porozumienia nie uwzględniono odsetek.

Zdaniem NIK brak określenia sposobu naliczania odsetek w treści porozumień stanowiło działanie nierzetelne.

(akta kontroli str. 4904-4907)

4. Instytut zatwierdził informację o wykorzystaniu udzielonego wsparcia Przedsiębiorcy BAJM – Andrzej Pietras, który ze środków przekazanych na podstawie zawartej umowy nr 485/FWK/IMIT/2020 z dnia 1 grudnia 2020 r., sfinansował koszt usług stomatologicznych w wysokości 12 780 zł, co stanowiło 2,3% otrzymanej i wykorzystanej przez beneficjenta pomocy (559 297 zł). Wydatek ten był niezgodny z przeznaczeniem środków pochodzących z FWK, określonych we wskazanej powyżej umowie i nie wpisywał się w katalog kosztów wymienionych w art. 53 ust. 5 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że beneficjent był kontrolowany przez PIKW. W wyniku przeprowadzonego audytu nie stwierdzono nieprawidłowości w sposobie wydatkowania środków z FWK, w związku z czym po stronie NIMiT nie zaistniały przesłanki do pogłębionej analizy rozliczenia i kwestionowania poszczególnych kosztów.

Zdaniem NIK usługi stomatologii są wydatkami niezgodnymi z przeznaczeniem wsparcia określonym w umowie i nie stanowią kosztów operacyjnych związanych bezpośrednio z projektem lub działaniem kulturalnym.

(akta kontroli str. 785-801, 818-829, 891-938, 950-951, 1011-1025)

5. Instytut opublikował w ogłoszeniu o naborze wniosków o wsparcie ze środków Funduszu Wsparcia Kultury w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) Instytutu Muzyki i Tańca w dniu 8 października 2020 r. wzór umowy o wsparcie, stanowiący załącznik do regulaminu wsparcia, niezgodny ze wzorem opracowanym przez Instytuty w dniu 6 października 2020 r. i zatwierdzonym przez Ministra w dniu 7 października 2020 r.

Wzór umowy umieszczony w ogłoszeniu Instytutu różnił się od zatwierdzonego wzoru m.in. w brzmieniu § 5 ust. 2, w którym wysokość kary umownej z „10%” zmieniona została na „1%” za każdy przypadek naruszenia oraz brzmieniu § 7 ust. 4, w którym wysokość kary umownej z „10%” została zmieniona na „0,5%”, a frazę „za każdy przypadek naruszenia” zamieniono na wyrażenie „za każdy

Light Jerzy Liskowski (porozumienie z dnia 13 maja 2021 r. na kwotę 17,8 tys. zł) Idealy Sp. z o.o. (porozumienie z dnia 21 maja 2021 r. na kwotę 24,6 tys. zł); Anywalkie Michał J. Sandecki (porozumienie z dnia 19 marca 2021 r. na kwotę 8,0 tys. zł); Marian Hilla Kim Hilla Media (porozumienie z dnia 22 listopada 2021 r. na kwotę 13,3 tys. zł); Stereo Adrianna Kuśmierk (porozumienie z dnia 23 grudnia 2021 r. na kwotę 4,1 tys. zł); Turek Janusz Art.-Tu (porozumienie z dnia 28 grudnia 2021 r. na kwotę 9,2 tys. zł); Awangarda Jakub Majewski (porozumienie z dnia 16 stycznia 2022 r. na kwotę 19,2 tys. zł); Porozumienie Music Group Damian Truszkowski (porozumienie z dnia 24 stycznia 2022 r. na kwotę 10,0 tys. zł); Audiolight Technika Estradowa (porozumienie z dnia 4 kwietnia 2022 r. na kwotę 62,3 tys. zł) oraz Stowarzyszenie Dolnośląskie Towarzystwo Muzyczne (porozumienie z dnia 27 sierpnia 2022 r. na kwotę 35,0 tys. zł).

dzień opóźnienia”. Według wyjaśnień Dyrektor NIMiT koncepcja nakładania 10% kar zawartych w § 5 umowy spotkała się z krytyką ze strony przedstawicieli Ministerstwa oraz instytucji realizujących projekt, m.in. z uwagi na brak kar o podobnym wymiarze w programach realizowanych wówczas przez MKiDN. Ostatecznie, zmiany poziomu kar dokonano w trybie uzgodnień roboczych pomiędzy Instytutem, Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego a MKiDN. Dyrektor Instytutu stwierdziła, że NIMiT nie posiada korespondencji w tej sprawie i nie ma możliwości wskazania konkretnych dat decyzji w sprawie zmian w wysokości kary umownej, a wzór umowy, do którego mieli dostęp beneficjenci w systemie Witkac, przewidywał kary umowne na poziomie 1%.

Była Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że nie przypomina sobie, aby taka sytuacja miała miejsce. Według wyjaśnień – jeżeli taka sytuacja miała miejsce, to zapewne wynikało to z faktu, że pomiędzy dniem opublikowania wzoru umowy a rozpoczęciem zawierania umów z beneficjentami doszło do wprowadzenia korekt.

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień. Zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej ogłoszenie oraz załączone do niego dokumenty stanowiły źródło informacji dla potencjalnych beneficjentów. W wyniku wprowadzonych zmian we wzorach umów, wnioskodawcy nie mogli zapoznać się na etapie składania wniosków z ostatecznym kształtem umowy. Zdaniem NIK należy uznać powyższe działanie za nierzetelne.

(akta kontroli str. 4-322, 955-1619, 2566-2698, 2729-2731)

6. W Instytucie nie wyznaczono przewodniczącego podzespołów ekspertów, co było niezgodne z § 7 ust. 9 regulamin wsparcia.

Zgodnie z § 7 ust. 9 regulaminu wsparcia każdy wniosek powinien być oceniany w podzespołach składających się z trzech członków Zespołu, spośród których Dyrektor powinien wybrać przewodniczącego. Według § 7 ust. 11 regulaminu wsparcia w oparciu o średnie oceny wniosków wyznaczony przez Dyrektora przewodniczący podzespołu powinien sporządzać listy rankingowe dla poszczególnych grup wnioskodawców, które następnie powinien przekazać Komisji. W NIMiT nie wyznaczono przewodniczących podzespołów oraz nie sporządzono list rankingowych.

Według wyjaśnień byłej Dyrektor NIMiT ocena wniosków była prowadzona w okresie wzmożonych restrykcji związanych z epidemią COVID-19. W związku z powyższym, ocena wniosków nie mogła być prowadzona w formie posiedzeń, do których konieczne byłoby wyznaczanie przewodniczącego. Dodała, że ostatecznie, każdy z ekspertów oceniał wnioski indywidualnie, co miało pozytywne przełożenie na niezależność poszczególnych ocen.

Według wyjaśnień Dyrektor NIMiT eksperci zaproszeni do współpracy w celu oceny wniosków, zostali podzieleni na trzy zespoły. Ocena wniosków miała charakter indywidualnej pracy eksperta oceniającego aplikację poprzez system informatyczny. Nie wybierano więc przewodniczącego zespołu, dlatego też w Instytucie nie znajduje się dokumentacja z takich powołań. Natomiast sporządzanie list rankingowych nie było konieczne, ponieważ brak było beneficjentów ocenionych pozytywnie, którzy nie otrzymaliby wsparcia z uwagi na niedostateczną ilość środków pomocowych; tworzenie list rankingowych stanowiło naturalny mechanizm działania na wypadek sytuacji, w której ilość środków pomocowych nie pozwalałaby na uwzględnienie na liście beneficjentów wszystkich, pozytywnie ocenionych wnioskodawców.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień. Powołanie przewodniczących podzespołów miało na celu wyznaczenie osób odpowiedzialnych m. in. za

przekazanie list rankingowych. Biorąc pod uwagę, że na dalszych etapach oceny w sposób niejasny została zmieniona wysokość wsparcia dla beneficjentów, listy rankingowe mogły stanowić jeden z elementów umożliwiających rzetelną ocenę wysokości przyznanego wsparcia dla poszczególnych beneficjentów. W ocenie NIK nieprzestrzeganie zapisów regulaminu wsparcia było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 2706-2707, 2563-2565, 2566-2698)

7. W opracowanych przez Instytut i zatwierdzonych przez Ministra wzorach umów nie wskazano elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) Instytutu, jako właściwej drogi przekazywania informacji o wykorzystaniu udzielonego wsparcia finansowego z FWK, lecz wskazano system Witkac, co było niezgodne z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wsparcia.

System informatyczny Witkac.pl przeznaczony do ogłaszania konkursów ofert, naboru i oceny wniosków dotacyjnych, tworzenia umów oraz składania i weryfikacji sprawozdań. W ramach systemu funkcjonuje moduł umożliwiający przesyłanie informacji wewnątrz platformy oraz za pomocą poczty elektronicznej. Jednak ww. system nie spełnia definicji elektronicznej skrzynki podawczej określonej w art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji⁵⁵ działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, nie jest to dostępny publicznie środek komunikacji elektronicznej, lecz system o charakterze komercyjnym.

NIMiT jako podmiot publiczny w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 7 ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, był zgodnie z art. 16 ust. 1a tej ustawy, zobowiązany do udostępnienia elektronicznej skrzynki podawczą, spełniającej standardy określone i opublikowane na ePUAP przez ministra właściwego do spraw informatyzacji oraz zapewnienia jej obsługi.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że w celu zabezpieczenia możliwości sprawnej obsługi Programu, beneficjentom udostępniono dwa adresy e-mail, tj.: fwk_taniec@imit.pl i fwk_muzyka@imit.pl. Ponadto Instytut dysponował ogólnodostępną skrzynką ePUAP, o identyfikatorze:/MuzykaITaniec/SkrytkaESP. Dyrektor wyjaśniła ponadto, że program był realizowany przez NIMiT pod ogromną presją czasu; wdrożenie systemu Witkac dla celów obsługi Programu było dla Instytutu ogromnym wyzwaniem, podporządkowanym osiągnięciu celów Programu, tj. zapewnieniu pomocy beneficjentom w warunkach epidemii COVID-19; brak było decyzji o dalej idącej informatyzacji Instytutu.

Według wyjaśnień byłej Dyrektora Instytutu taka skrzynka była dostępna. Natomiast system Witkac był narzędziem koniecznym do obsługi całego procesu, umożliwiającym efektywną realizację zadań powierzonych NIMiT, przy uwzględnieniu konieczności synchronizowania niektórych prac pomiędzy NIMiT a Instytutem Teatralnym.

Odstąpienie od wymogu stawianego przepisami powszechnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie wsparcia było niezgodne z prawem. NIK wzięła pod uwagę okoliczności występujące w czasie epidemii COVID-19 i trudności związane z komunikacją, dlatego nie neguje korzystania w zakresie obsługi procesu wnioskowania i rozliczania wsparcia udzielonego w ramach FWK z możliwości, jakie oferuje m.in. system firmy Witkac. Jednak biorąc pod uwagę opisaną powyżej nieprawidłowość w zakresie niezapewnienia archiwizacji całego katalogu dokumentów i informacji z systemu Witkac, skorzystanie z elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP), umożliwiłoby potwierdzenie przekazania

⁵⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 57, ze zm.

rozliczenia na podstawie urzędowego poświadczenia odbioru (UPO), a nie wyłącznie wyjaśnień Dyrektora Instytutu.

(akta kontroli str. 2699-2705, 3748-3753)

8. Instytut nie zapewnił prawidłowej ewidencji i przechowywania, przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw dotyczących przyznawania i rozliczania środków wsparcia finansowego udzielonego w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 ustawy o archiwach, instrukcją kancelaryjną Instytutu oraz § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wsparcia oraz § 7, 8 i 10 regulaminu wsparcia w zakresie zapewnienia odpowiedniej ewidencji i przechowywania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw dotyczących przyznania i rozliczenia środków wsparcia finansowego udzielonego w ramach Funduszu Wsparcia Kultury i ich zgodnego z przepisami ich zarchiwizowania.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, państwowe jednostki organizacyjne obowiązane są zapewnić odpowiednią ewidencję, przechowywanie oraz ochronę przed uszkodzeniem, zniszczeniem bądź utratą powstającej w nich dokumentacji, w sposób odzwierciedlający przebieg załatwiania i rozstrzygania spraw oraz nadsyłanej i składanej do nich dokumentacji. Szereg dokumentów powinno zostać wytworzonych i odpowiednio zabezpieczonych i zarchiwizowanych w zakresie spraw dotyczących FWK np. zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wsparcia informacja o wykorzystaniu udzielonego wsparcia finansowego powinna zostać przekazana przez beneficjentów do Instytutu za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP). Z kolei regulamin wsparcia stanowi, że w procesie rozpatrywania wniosków będzie wytwarzanych szereg dokumentów istotnych z punktu widzenia przyznawania i rozliczania środków z FWK, jak na przykład informacja dla wnioskodawców o przyznaniu lub nieprzyznaniu wsparcia i jego wysokości, dokumentacja oceny merytorycznej wniosku dokonana przez ekspertów czy informacja dla beneficjentów o zatwierdzeniu rozliczenia.

Zgodnie z § 2 Instrukcji kancelaryjnej Instytutu Muzyki i Tańca z dnia 1 lipca 2014 r. przy użytkowaniu systemów teleinformatycznych dedykowanych do realizacji określonych wyspecjalizowanych usług oraz spraw, do dokumentacji o charakterze pomocniczym, napływającej i powstającej w związku z użytkowaniem tych systemów i prowadzenia czynności w tych systemach nie wskazano innego sposobu prowadzenia czynności kancelaryjnych. Mając na uwadze § 8 ust. 3 instrukcji kancelaryjnej wykorzystanie narzędzi informatycznych jest możliwe pod warunkiem zapewnienia ochrony przed utratą rejestrów, ewidencji oraz spisów spraw, przez codzienne wykonywanie kopii zabezpieczających na informatycznym nośniku danych, inny niż ten, na którym są zapisywane bieżące dane. Zgodnie z instrukcją kancelaryjną Instytut w latach 2020 – 2021 r. do spraw związanych z FWK stosował klasę JRWA 071 i 073, które były oznaczone kategorią archiwalną A.

Sposób przeprowadzenia archiwizacji danych z systemu Witkac po zakończeniu umowy nie został precyzyjnie określony w umowie trójstronnej. Była Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że jednym z jej zadań było powołanie kompetentnego zespołu merytorycznego do obsługi projektu. Osoby z tego zespołu były zaangażowane w techniczne aspekty relacji z dostawcą systemu Witkac. Ponadto wyjaśniła, że według jej wiedzy istotne dane z systemu Witkac zostały zarchiwizowane.

Członek Zarządu firmy Witkac sp. z o.o. przekazał, że dane dotyczące oceny dokonywanej w systemie wymagały wykonania określonych czynności przez użytkownika systemu, tj. wygenerowania kart oceny formalnej lub merytorycznej. Ponadto wskazał, że w przypadku wniosków „system, przy eksporcie danych

umożliwił zachowanie daty wpływu oraz wprowadzenia zmian w kolejnych wersjach tego typu dokumentów” (...) i „dane te zostały zarchiwizowane i przekazane Zamawiającemu”, czyli Instytutom.

W trakcie kontroli NIK zidentyfikowała kilkanaście rodzajów dokumentów, informacji i danych, w szczególności tych, które były wytwarzane i przetwarzane w systemie Witkac, które zostały utracone lub nieprawidłowo zachowane, w szczególności:

- potwierdzenie daty złożenia wniosku przez wnioskodawcę;
- dokumentacja wniosków rozpatrzonych negatywnie;
- pierwsze i kolejne (poprawiane) wersje wniosków i informacje lub korespondencja o dokonanych korektach (kiedy, przez kogo, co zmieniono);
- karty ocen ekspertów dla każdego wniosku i oceny wystawione przez każdego eksperta;
- listy rankingowe wygenerowane z systemu przez przewodniczącego podzespołu;
- dokumentacja prac Komisji;
- listy ostateczne zatwierdzone przez Dyrektora;
- informacje o pozytywnej/negatywnej decyzji dot. wniosku oraz wysokości przyznanego wsparcia;
- pierwotne wersje informacji o sposobie wykorzystania przyznanego środków (rozliczenia) i dacie ich wpływu do Instytutu;
- korespondencja w sprawie korekt i zmian w rozliczeniach;
- informacja o zatwierdzeniu rozliczenia i momencie jej przekazania do beneficjentów;
- dokumentacja potwierdzająca wpływ do Instytutu umów podpisanych przez beneficjentów.

Jak przekazał Kierownik Archiwum Zakładowego i Kancelarii Instytutu sprawy Funduszu Wsparcia Kultury były prowadzone pod numerami umów lub pod liczbą dziennika korespondencji wychodzącej i przychodzącej. Było to związane z panującą epidemią oraz brakiem przeszkolenia pracowników FWK z przepisów kancelaryjnych i prowadzenia spraw.

Jednocześnie Koordynator FWK Instytutu wskazał, że na etapie archiwizacji materiałów z systemu Witkac nie zidentyfikowano potrzeby archiwizowania ww. materiałów. Dodał, że na tle wskazanych danych nie zidentyfikowano dotychczas zastrzeżeń lub wątpliwości. Przyjęto, że dane objęte archiwizacją umożliwiają rzetelnie odtworzenie wszystkich istotnych aspektów procesu.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela złożonych wyjaśnień m.in. w zakresie umożliwiającym rzetelne odtworzenie wszystkich istotnych aspektów procesu, wskazując, że jako państwowa instytucja kultury, Instytut był zobowiązany do szczególnej dbałości o zachowanie informacji, dokumentacji i danych umożliwiających odtworzenie sposobu załatwienia każdej sprawy w zakresie przyznania wsparcia finansowego z FWK.

(akta kontroli str. 4897, 3748-3749, 3776-3778, 3746-3747, 3750-3753)

9. Instytut nieterminowo wprowadził informacje o udzielonej pomocy publicznej z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz nie dokonywał ich aktualizacji w aplikacji SHRIMP.

Na podstawie art. 32 ust. 1 i 10 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej podmiot udzielający pomocy publicznej zobowiązany był do umieszczania informacji w formie sprawozdania o udzielonej pomocy w aplikacji SHRIMP. Dane ze sprawozdań są upubliczniane w ogólnodostępnym systemie SUDOP zarządzanym przez Urząd Ochrony

Konkurencji i Konsumentów⁵⁶. Zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych dane powinny być przekazywane za pośrednictwem aplikacji najpóźniej w terminie 7 dni od dnia udzielenia pomocy publicznej.

W przypadku zmiany wysokości wsparcia, np. ze względu na zwrot środków, informacja powinna również zostać zmieniona w terminie 7 dni. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że w jednym przypadku na sześć zbadanych Instytut nie dokonał aktualizacji wartości nominalnej udzielonego wsparcia na podstawie zawartej w dniu 1 grudnia 2020 r. umowy nr 135/FWK/IMIT/2020 r.

Instytut zawierał umowy o udzielenie wsparcia finansowego w okresie od 1 do 31 grudnia 2020 r. Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że dane do systemu SHRIMP zostały wprowadzone w lutym 2021 r., a wniosek o dostęp do systemu składany był przez byłą Główną Księgową Instytutu i nie jest możliwe odtworzenie daty złożenia wniosku oraz daty uzyskania dostępu do systemu. Ponadto za wprowadzanie danych do systemu odpowiedzialna była osoba, która również nie jest już pracownikiem Instytutu.

Zdaniem NIK Instytut nie dołożył należytych starań, aby wprowadzenie danych następowało z zachowaniem siedmiodniowego terminu od dnia uzyskania uprawnienia dostępu do aplikacji. Ponadto NIK zauważa, że dane te nie były systematycznie aktualizowane.

(akta kontroli str. 2723-2724, 3712-3718)

10. Dyrektor Instytutu przekazała Ministrowi informację o kwocie przyznanego wsparcia finansowego w podziale na poszczególne grupy wnioskodawców w dniu 29 kwietnia 2021 r., co było niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wsparcia.

Zgodnie z ww. przepisem przekazanie informacji o kwocie przyznanego wsparcia finansowego w podziale na poszczególne jednostki powinno było nastąpić w terminie 14 dni od dnia rozpatrzenia wszystkich złożonych w naborze wniosków.

Była Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że informacja do Ministerstwa w zakresie podziału środków FWK na grupy beneficjentów była przedmiotem badania poprzedniej kontroli NIK, która miała miejsce w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego w roku 2021 r.

Zdaniem NIK, celem przywołanego przepisu i wyznaczonego w nim 14 dniowego terminu przekazania informacji o poziomie wykorzystania było sprawne zarządzanie środkami finansowymi Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Kwoty, które pozostały na koniec 2020 r. mogły zostać przekazane wcześniej, w szczególności gdyby Instytut wywiązał się z obowiązującego go terminu. Terminem właściwym na wysłanie informacji do Ministra był 28 grudnia 2020 r., kiedy Instytut miał informacje o ostatecznej liczbie wypłaconych umów i tym samym przyznanego wsparcia. Przedstawione wyjaśnienia trudno uznać za wystarczające, dlatego postępowanie Dyrektora w tym zakresie naruszyło przepisy rozporządzenia w sprawie wsparcia.

(akta kontroli str. 3746-3747, 3776-3778)

11. Instytut nie opatrzył 11 z 36 objętych badaniem dowodów księgowych klauzulą o płatności ze środków dotacji wymaganą w umowach dotacji udzielonych

⁵⁶ Dalej: UOKiK.

Instytutowi przez Ministra, co było działaniem nierzetelnym oraz naruszało postanowienia umów dotacji.

W wyniku badania stwierdzono, że pięciu rachunków oraz sześciu faktur⁵⁷ nie opatrzone klauzulą „płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego”.

Dyrektor Instytutu wyjaśniła, że brak klauzuli „płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego” może być spowodowany przeoczeniem i nie wynika z intencjonalnych zaniedbań.

(akta kontroli str. 1634-1635, 1638-1973, 4811-4813)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

- 1) Podjęcie przez Instytut skutecznych działań mających na celu wyegzekwowanie od 16 beneficjentów należności wraz z odsetkami.
- 2) Odzyskanie od beneficjenta zwrotu części dotacji (12 780 zł) wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, tj. na usługi stomatologiczne.
- 3) Wzmocnienie nadzoru Dyrektora Instytutu i kierowników komórek organizacyjnych w zakresie przestrzegania przez podległych pracowników postanowień Instrukcji kancelaryjnej Instytutu w celu zapewnienia prawidłowej ewidencji i przechowywania, przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw oraz ich archiwizacji, w tym dokumentów przetwarzanych w systemach informatycznych.
- 4) Aktualizacja danych w aplikacji SHRIMP w zakresie wysokości udzielonej pomocy publicznej z FWK.

⁵⁷ Dotyczyło to następujących rachunków (rachunek nr 01/12/2020), umowy zlecenia nr 765/IMIT/2020 (rachunek 01/12/2020), umowy zlecenia nr 918/IMIT/2020 (rachunek 01/12/2020), umowy nr 776/IMIT/2020 (rachunek nr 03/12/2020), 1051/IMIT/2020 (rachunek nr 01/11/2020) oraz faktur: nr 1/09/2020, nr 10/11/SU/2020, 8/10/2020, nr 1/11/2020, nr 90/12/2020, nr 10/3/SU/2021, nr 22/2021/04.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 18 grudnia 2023 r.

Kontrolerzy
Aleksandra Górską
specjalista kontroli państwowej
/-/
.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego
Dyrektor
Piotr Prokopczyk
/-/
.....

Łukasz Salamon
specjalista kontroli państwowej
/-/
.....
podpis

Marcel Knyżewski
specjalista kontroli państwowej
/-/
.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Sławomir Żyła, p.o. Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

Sławomir Żyła
/-/
.....